

Sve bitno o štitnjaèi

Autor Administrator

Bili

ste na sistematskom pregledu i saznali da nešto nije u redu s vašom štitnjaèom: da je malo poveæana, da ima par èovriæa i da su vam neki hormoni poremeæeni – nekih ima pre malo, a nekih previše. Zabrinuti ste, mislili ste da ste zdravi, a sad ste odjednom pred nizom pitanja: što je to, je li opasno, što mi je èiniti. Evo odgovora u najkraæim crtama.

Bolesti

štitnjaèe spadaju među najèešæe endokrinološke bolesti, moglo bi se reæi da im pripada prvo mjesto. U ukupnoj populaciji oko 10 –tak posto ljudi, najèešæe žena imaju neki od poremeæaja vezanih za štitnjaèu. U dobi iznad 40-te godine postotci su viši.

O

èemu se tu radi? Najprije ukratko o ulozi štitnjaèe. To je mala žlijezda s prednje strane vrata koja nalikuje leptiru, èija je uloga luèenje hormona (tiroksina- T4 i 3-jod tironina- T3). Ovi su hormoni vrlo važni za normalno odvijanje mijene tvari u našem organizmu. Kad štitnjaèa zbog bilo kakvih razloga ne proizvodi dovoljno hormona, ti se procesi usporavaju, a kad radi previše, dolazi do prekomjernog ubrzavanja metabolièkih procesa sa svim lošim posljedicama. Tu je još i treæi hormon kalcitonin, èija je uloga manje jasna.

U

normalnim uvjetima žlijezda proizvodi hormona toèno koliko treba, ni previše, ni pre malo. Stvaranje i luèenje hormona ovisi o unosu dovoljne kolièine joda u hrani, a pod kontrolom je nadreðene žlijezde u mozgu - adenohipofize, koja preko svoga hormona koji stimulira štitnjaèu (tireostimulirajuæeg hormona - TSH) potièe štitnjaèu da obavlja svoju funkciju. Regulacija je jednostavna ali efikasna, na principu negativne povratne sprege: èim štitnjaèa ne stvara i ne luèi dovoljno hormona (zbog manjka joda, zbog upale štitnjaèe ili nakon operacije), odmah reagira njena „šefica“ adenohipofiza pojaèavajuæi luèenje svoga TSH. Èim se stanje popravi i razina hormona štitnjaèe normalizira, hipofiza usporava svoju proizvodnju TSH.

Bolesti štitnjaèe

Ako

maksimalno pojednostavimo probleme sa štitnjaèom, oni se mogu povezati s promjenom njene velièine ili volumena, što je najèešæe praæeno promjenom njene strukture i poremeæajem funkcije – pojaèanim ili smanjenim luèenjem hormona. Ove promjene anatomije i funkcije štitnjaèe mogu biti posljedica razlièitih patoloških procesa koji se mogu uokviriti u nekoliko klinièkih slika ili dijagnoza. To su:

poveæanje štitnjaèe, ili guša (struma),
upale štitnjaèe,
tumori štitnjaèe
hipotireoza – smanjena funkcija štitnjaèe,
hypertireoza – pojaèana funkcija štitnjaèe

U

ovom æemo se tekstu u najkraæim crtama osvrnuti na svako od ovih stanja, ali prije toga treba reæi da kod svakog novog pacijenta, kod svakog propitivanja stanja štitnjaèe treba jasno odgovoriti na nekoliko kljuènih pitanja:

je li velièina štitnjaèe normalna ili poveæana (postoji li guša ili ne postoji)
je li njena struktura homogena ili je èvorasto promijenjena,
postoji li više èvorova ili samo jedan,
je li funkcija štitnjaèe normalna, poveæana ili smanjena,
kakva je patohistološka graða promijenjenog tkiva štitnjaèe (obièna guša, upala, ili tomor)
ako se radi o tumorskim promjenama, jesu li one dobroæudne ili zloæudne.

Dijagnoza bolesti štitnjaèe postavlja se na temelju:

anamneze – opisa subjektivnih tegoba,
pregleda – opæeg i lokalnog (palpacija vrata),
laboratorijskih pretraga, koje ukljuèuju nalaze hormona štitnjaèe - T3, T4, (ili FT3, FT4 – ovo su slobodni hormoni štitnjaèe) i TSH, te antitijela štitnjaèe)
ultrazvuèni pregled štitnjaèe,
citološka punkcija
scintigrafija štitnjaèe

Sve

ove pretrage se danas rade rutinski, osim citološke punkcije i scintigrafije, koje se rade samo kada je to nužno – punkcija radi preciznije dijagnoze i iskljuèenja maligniteta , a scintigrafija, kao radioizotopna metoda kod hiperfunkcije štitnjaèe kad treba pokazati da li promijenjeno tkivo štitnjaèe (èvor) nakuplja radioaktivni jod (tada se zove vruæi èvor) ili ne nakuplja (hladni èvor)....

Cjelovit tekst možete naæi u knjizi: Lijeènik vam savjetuje dr. Ante Ljubièiæa u izdanju Medicinske naklade u Zagrebu; poveznica:

<http://www.medicinskanaklada.hr/product.aspx?c=7&p=5377>